

Samen de Jeugdhulp verbeteren!

Dat was het thema van de landelijke duidingsbijeenkomst op 19 september 2019 in de Jaarbeurs te Utrecht. Tijdens deze bijeenkomst gaf een groep van 30 betrokkenen betekenis aan de bijna 900 gedeelde ervaringen die via het Vertelpunt Jeugdhulp binnen kwamen.

Waarom deze bijeenkomst?

In het actieprogramma Zorg voor de Jeugd werken alle betrokken organisaties aan verbetering van de jeugdhulp. Het actieprogramma zet de methode 'Leren en Verbeteren met Ervaringen' in om samen de Jeugdhulp verder te ontwikkelen. Deze methode bestaat uit een cyclus van vier stappen. Eén stap daarvan is deze bijeenkomst.

Het proces

⊙ *Stap 1 verzamelen ervaringen: Vertelpunt Jeugdhulp*
We zochten verhalen achter de feiten en de cijfers. Via het [Vertelpunt Jeugdhulp](#) deelden mensen die hulp krijgen of bieden bijna 900 verhalen. In deze verhalen zochten we naar patronen.

⊙ *Stap 2 Patroonevaluatie & observatiekaarten*
Voor opvallende patronen maakten we observatiekaarten. Deze kaarten gebruikten we in de bijeenkomst.

⊙ *Stap 3 duidingsbijeenkomst*
Jongeren, ouders, beleidsmakers, jeugdprofessionals en bestuurders wisselden met elkaar van gedachten over de observatiekaarten. Samen bouwden zij inzichten op over wat goed gaat en wat beter kan, of moet. Op basis daarvan ontwikkelden en presenteerden zij gezamenlijke verbetervoorstellen voor de jeugdhulp (en jeugdbescherming) in Nederland.

⊙ *Stap 4 verbetervoorstellen toepassen*
De Stuurgroep en Jeugdhulpregio's selecteren voorstellen en bepalen hoe ze die toepassen om de jeugdhulp te verbeteren.

Impressie van de dag

Dagvoorzitter Mario Nossin, lid van het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (ZvdJ), gaf een korte inleiding. Daarna bestudeerden en bespraken de deelnemers in 5 groepen de observatiekaarten met onderliggende ervaringen. Om de gedachten en ideeën scherp te krijgen werden verschillende methoden gebruikt gedurende de dag. Leden van de Stuurgroep Zorg voor de Jeugd sloten aan bij de groepen om hen te helpen de verbetervoorstellen te versterken en realistisch

te formuleren. Vervolgens gaven de groepen feedback op elkaars voorstellen. Belangrijke thema's aan meerdere tafels waren het verbeteren en versterken van de relatie tussen de cliënt en de hulpverlener, en het bevorderen van de steun uit de leefomgeving.

De opbrengsten: 5 verbetervoorstellen

- ⊙ Elkaar horen–Communicatietraining voor professionals door ervaringsdeskundigen
- ⊙ Versterken vertrouwen–Toekenning van hulp die past bij de behoefte
- ⊙ Samenwerking leefomgeving–Breed sociaal netwerk
- ⊙ Rechten cliënt–Kennis over dossiervorming en de rechten van jeugdige/ouders
- ⊙ Match cliënt en hulpverlener–Keuze bieden uit hulpverleners

Hoe gaan we verder?

De Stuurgroep Zorg voor de Jeugd bepaalt de komende periode of en hoe de verbetervoorstellen een plek krijgen binnen het programma. Twee Jeugdregio's passen de komende maanden 'Leren en Verbeteren met Ervaringen' toe om op regionaal of lokaal niveau kansrijke verbetervoorstellen te ontwikkelen. De opgedane ervaring gebruiken we om de methode nog beter geschikt te maken voor het verbeteren van de jeugdhulp.

Tot slot

Graag bedanken wij alle jongeren, ouders en professionals die hun verhaal deelden met ons. Dit vergt lef en kwetsbaarheid. Delen van ervaringen met jeugdhulp kan nog steeds via het [Vertelpunt](#). Daarnaast danken we de deelnemers aan de duidingsbijeenkomst voor hun kennis en creativiteit. We kijken met nieuwsgierigheid naar de ontwikkelingen in de jeugdregio's.

Meer informatie?

Paul Duijvestijn, Projectleider Leren en Verbeteren met Ervaringen | 06-45882511 | pduijvestijn@dsp-groep.nl

Opbrengsten van de dag

1 Elkaar horen – communicatietraining aan professionals door ervaringsdeskundigen

(1) Schrijf in duidelijke taal in en over het dossier en neem een aantal relevante details op. (2) Maak duidelijk(er) aan cliënten en ouders dat zij altijd iemand mee mogen nemen naar een gesprek met een hulpverlener, mits dat past bij het doel van het gesprek. (3) Ontwerp en organiseer een training 'hoe communiceer je met een kind' door ervaringsdeskundigen voor professionals.

"Een vrouw van 17 jaar keek tijdens een gesprek veel op haar telefoon. De professional ging ervan uit dat ze veel was afgeleid en niet gemotiveerd was, terwijl zij juist haar vragen slim had genoteerd op haar telefoon."

2 Versterken van vertrouwen – Toekenning van hulp passend bij de behoefte

(1) Bevorder de deskundigheid op het gebied van gesprekstechnieken en elkaar leren vertrouwen in alle lagen. (2) Creëer meer mogelijkheden om cliënten over een langere periode te begeleiden. (3) Kijk bij de toekenning van jeugdhulp meer naar de behoefte en minder naar regels.

"Een jonge moeder verliest 2 kinderen tijdens haar zwangerschap. Moeder heeft dwang/ angststoornissen. Moeder is na de bevalling suïcidaal. Met veel gesprekken en erkenning van suïcidale gedachtes kan moeder ombuigen. Dit proces meemaken en het vertrouwen krijgen om samen zo diep te gaan is mooi. De presentietheorie van Baart heeft me hierin heel erg geholpen. Niet werken aan doelen, want hoe zet je dit in doelen?? Ik ben nog steeds betrokken bij dit gezin en houd in oktober 2018 een dochter in mijn armen. Samen met moeder biggelen de tranen over onze wangen. Mooi om als professional hier bij te mogen zijn." [ingekort]

3 Samenwerking met leefomgeving - Breed sociaal netwerk

Organiseer in de regio sociale kennisnetwerken: netwerken van organisaties, professionals en vrijwilligers die elkaar laagdrempelig weten te vinden voor advies, hulp of verwijzing, die samen intervisie of, een (sociale) zorgmarkt organiseren of roulerend lezingen geven over hun eigen specialisme.

"Mijn zoon is op jonge leeftijd gaan blowen en andere dingen gaan uitproberen. Hij is bij verschillende zorgverleners geweest. Hij ging niet meer naar school. Zeer frustrerend dat alle hulp vrijwillig kader is zolang hij niet met politie in aanraking komt. Een aantal jaren geleden, kwam hij in aanraking met 'ontdek jezelf' en wat is hij gegroeid! Hij woont nu op zichzelf en het gaat goed met hem. Top!!" [ingekort]

4 Rechten van de cliënt - Dossier ontsluiten voor jeugdige en ouders

(1) Een communicatietraining on the job over nog beter aansluiten bij de cliënt zou standaard moeten zijn voor alle hulpverleners. (2) Het zou voor cliënten makkelijk moeten zijn om hun dossier in te zien. Zorg voor een systeem waarmee de cliënt kan inloggen en het eigen dossier kan bekijken (en eventueel aanvullen).

"Een moeder gaf tijdens een gesprek eerlijk aan dat ze regelmatig een joint rookte. In haar dossier werd opgenomen dat ze een drugsgebruiker was. De betreffende hulpverlener wist nog wel de context van deze opmerking, maar de hulpverlener die haar opvolgde niet."

5 Match tussen cliënt en hulpverlener - Keuze bieden uit hulpverleners

(1) Organiseer een actie-onderzoek in pilotregio's naar de mogelijkheid om al bij de start van een traject een goede match te bewerkstelligen en blijf hier op sturen. Een goed voorbeeld is Horizon Jeugdzorg, waar cliënten een keuze mogen maken uit 2 of 3 hulpverleners. (2) Ontwikkel een verantwoordings-item dat hierop stuurt.

"Ik wist als depressieve puber niet hoe ik aan de juiste hulp moest komen. Ik was jarenlang enorm somber. Het heeft lang geduurd voordat ik de juiste hulp kreeg. Op mijn 18e ben ik uiteindelijk via mijn decaan bij de huisarts terecht gekomen. Hij vond de situatie uiterst zorgelijk. Hij stuurde me naar de POH. Daar had ik niets aan. Toen ik psychoses kreeg kwam ik in de hulpverlening terecht. Ik heb 1,5 jaar hulp gehad en dat heeft me geholpen. Ik woon nu op kamers, studeer en ik ben enigszins stabiel. Ik heb van ver moeten komen. Ik zou willen dat ik eerder hulp gekregen had, dat school de signalen had opgepikt, dat mijn huisarts me serieus genomen had." [ingekort]